

Kapital at laane; de vare derfor afskaarne fra at købe Jord og indrette sig et Hjem, og saa var det, at Finansministeren udkastede den Tanke, om det ikke var muligt at indføre Fæste, hvorved Landarbejderne uden at besidde større Kapital kunde komme i Besiddelse af Jord. Der blev saa efter Vedtagelsen af en særlig Lov derom nedsat en Landbokommission, og adskillige af dens Medlemmer interesserede sig ogsaa for denne Tanke og vare stemte for, at den skulde prøves, men langt de fleste af Kommissionens Medlemmer vare stemte for, at Jorden skulde overdrages de vedkommende Landarbejdere som Ejendom, og Staten skulde hjælpe ved at laane dem $\frac{9}{10}$ af Husets eller Ejendommens Værdi. Da dette Forslag kom frem fra Landbokommissionens Side, anbefalede Finansministeren det i det Blad, han da var Redaktør af. Men det glemme de ærede Medlemmer at omtale, at det den Gang var ganske andre Forhold. Jeg skal ikke nu komme nærmere ind paa Finansministerens Stilling til dette Spørgsmaal, saa meget mindre, som jeg tror, at han selv vil udtale sig om Sagen. Men jeg vil sige til de ærede Medlemmer, at jeg synes, det var nok saa modigt, om de vilde forsvare deres Program og mulig ved nogle Eksempler vise os, hvorledes Sagen skal kunne gennemføres. Det forekommer mig, at dette vilde være nok saa rigtigt som at dække sig bag anden Mand og indtage en Godtkøbsstilling, som jeg synes ikke er saa farlig meget værd.

Det ærede Medlem for Sorø lyste efter mit tidligere Tilbud til Socialdemokraterne om at overdrage dem et større Areal, hvor de kunde drive Landbrug efter socialistiske Principper. Jeg staar naturligvis ved dette Tilbud. Jeg er parat til at komme til Rigsdagen med Forslag om, at de kunne faa Jord mod en Afgift af 2 pCt. af Værdien; saa snart Socialisterne komme med en Plan, hvorefter Jorden vil blive dreven efter socialistiske Principper, og der ydes tilstrækkelig Sikkerhed for, at Driften kan føres igennem. Men det er ikke tilstrækkeligt, som det ærede Medlem for Sorø synes at mene, at en enkelt Socialdemokrat kommer og siger: Lad mig faa en 5—6 Tdr. Land mod en Afgift af 2 pCt. af Værdien. Det er ikke det, vi skulde have frem. Nej, vi skulde have et større Stykke Jord drevet efter socialistiske Principper; vi skulde have mange Ting frem; der skal naturligvis prøves

med Normalarbejdsdag, Fælleshusholdning, lige eller ensartet Vederlag — for saadan maa det da være — kort sagt, alt muligt, hvad de Herrer kunne finde paa, skulde vi have gjort Forsøg med, og det opnaa vi ikke, fordi en enkelt Socialdemokrat faar en 5—6 Tønder Land. Vi have jo Socialister paa Landet i saadan en Virksomhed, saa det behøve vi ikke at gøre Forsøg med. Hvis det ærede Medlem for Sorø derfor en Dag skulde faa i Sinde at melde sig og sige: Nu er jeg Socialist, lad mig nu faa 5—6 Tdr. Land — jeg er ikke sikker paa, at det ærede Medlem ikke en Dag melder sig som Socialdemokrat, han kan vistnok indtage mange politiske Standpunkter —, saa kan det slet ikke nytte noget. Det er slet ikke det, vi skulde have gjort Forsøg med. Nej, vi skulde naturligvis have den rigtige, ægte Socialistdrift. Socialdemokraterne maa jo selv lægge Planen, det er givet, og den vil saa følge med til Rigsdagen, naar jeg kommer med Forslaget, saa Medlemmerne kunne se, hvad det er, der skal forsøges. Det skulde vi have frem, og det, synes jeg, havde sin Interesse, at man fik gjort et virkeligt Forsøg paa det Omraade. Nu hører jeg nok, at Socialdemokraterne mene — jeg tror, det var det ærede Medlem for Fredericia (L. Rasmussen), der sagde det forleden Aften —, at saadant et enkelt Forsøg ikke betyder noget. Vel, men lad os saa gøre flere Forsøg, det er der jo ikke noget i Vejen for. De Herrer Socialdemokrater have jo Lov til at sætte flere Forsøg i Gang, og naar vi faa flere i Gang, maa det da betyde noget. Jeg synes, det havde sin Betydning for hele Udviklingens Skyld, om Socialdemokraterne fik Lov til at vise os, paa hvilken Maade de mene, Landbruget bør drives for at give større Udbytte, end det giver nu for Tiden, og i det hele skabe bedre og lykkeligere Forhold.

Der er derefter ganske enkelte Spørgsmaal, som ere fremsatte af ærede Medlemmer, og som jeg skal gøre et Par Bemærkninger om. Det ærede Medlem for Hillerød (Dinesen) spurgte, om der fra Kystkommissionerne var kommet Beretninger om, hvilke Foranstaltninger de ønskede med Hensyn til Sikring af Kysterne, og spurgte om, hvilke Skridt der fra Landbrugsministeriets Side var foretaget i den Anledning. Jeg skal dertil sige, at først i den senere Tid ere Beretningerne fra Kystkommissionerne begyndte at komme ind til Ministeriet, og at der som Følge deraf